

У.З. Ватаманюк-Зелінська

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У НАПРЯМКУ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто основні напрями реалізації державної політики, орієнтованої на відновлення економічного зростання регіонів країни. Особливу увагу приділено активізації процесів промислового розвитку. Визначено основні аспекти інституалізації регіональної політики у напрямку активізації процесів розвитку виробничих галузей економіки.

Ключові слова: регіональна політика, розвиток промисловості, механізм розподілу фінансових ресурсів.

Табл. 2. Рис. 1. Літ. 16.

У.З. Ватаманюк-Зелинская

ИНСТИТУАЛИЗАЦИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В НАПРАВЛЕНИИ АКТИВИЗАЦИИ ПРОЦЕССОВ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ

В статье рассмотрены основные направления реализации государственной политики, ориентированной на восстановление экономического роста регионов страны. Особое внимание уделено активизации процессов промышленного развития. Определены основные аспекты институализации региональной политики в направлении активизации процессов развития производственных отраслей экономики.

Ключевые слова: региональная политика, развитие промышленности, механизм распределения финансовых ресурсов.

U.Z. Vatamanyuk-Zelinska

REGIONAL POLICY INSTITUTIONALIZATION IN THE DIRECTION OF DEVELOPMENT PROCESSES ACTIVATION FOR REAL SECTORS OF ECONOMY

The article considers the key directions in implementation of the state policy oriented on the economic growth recovery of the country's regions. Special attention is paid to the activation of the industrial development processes. Major aspects in the regional policy institutionalization in the direction of the development processes activation for the real sectors of the economy are determined.

Keywords: regional policy; industrial development; mechanism of the financial resources allocation.

Постановка проблеми. З метою забезпечення рівноваги на ринках стратегічно важливих видів продукції першочерговою у фінансово-економічній політиці держави є реалізація антикризових заходів і заходів, які забезпечать перехід країни до сталого соціально-економічного розвитку на подальшому етапі ринкових перетворень. Вимоги ринкових умов господарювання передбачають реалізацію державної політики, орієнтованої на:

- досягнення макроекономічної стабільності, відновлення економічного зростання;
- забезпечення сприятливих умов розвитку підприємництва, підтримку експортної діяльності суб'єктів малого й середнього бізнесу;

- бюджетну підтримку модернізації промислового сектору економіки, запровадження нових моделей розвитку сучасної виробничої й ринкової інфраструктури, підтримку реального сектору економіки (надання преференцій підприємствам пріоритетних галузей промислового сектору економіки).

Зважаючи на потребу реалізації основних засад Концепції регіональної політики [5], з метою зміцнення конкурентоспроможності кожного регіону та послаблення існуючих диспропорцій у соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальних одиниць необхідна увага повинна приділятися впровадженню нових моделей управління провідними виробничими комплексами однієї або суміжних галузей економіки.

Аналіз останніх досліджень й публікацій. Проблеми, пов'язані з окремими аспектами управління промисловим сектором на сучасному етапі розвитку української економіки, досліджені багатьма вченими-економістами, зокрема В.М. Бабаєвим [9], Л.К. Безчасним [13], Є.І. Бойко [11], З.С. Варналієм [16], М.І. Долішнім [16], М.І. Крупкою [14], О.Є. Кузьміним [10] та іншими. Водночас необхідність формування нових моделей управління збалансованим розвитком регіону породжує проблеми, які стосуються концептуальних засад управління виробничим комплексом за рахунок інституалізації регіональної політики у напрямку активізації процесів розвитку виробничих галузей економіки адміністративно-територіальних одиниць.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних основ і прикладних проблем міжфункціональної співпраці інституційних структур регіонального рівня вимагає розв'язання таких завдань:

- систематизувати за функціональною ознакою організаційні структури управління розвитком виробничих галузей економіки регіону;
- розкрити основні напрямки інституалізації регіональної політики у напрямку забезпечення сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Основні результати дослідження. Державна політика повинна бути спрямована на виявлення додаткових резервів кожного регіону й використання потенціалу усіх адміністративно-територіальних одиниць у реалізації реформ, визначених курсом держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Серед пріоритетів її реалізації, крім соціальної спрямованості, вагому роль відіграє активізація процесів промислового розвитку, зокрема [12]:

- оптимізація ролі держави й усунення перешкод для розвитку господарської діяльності;
- підвищення ефективності управління об'єктами державної власності (покращення основних показників фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки та зменшення відсотка неефективно працюючих державних підприємств; зменшення кількості збиткових підприємств державного сектору економіки);
- забезпечення стабільного інвестування економіки країни; стимулювання розвитку інвестиційної діяльності та сприяння створенню інвестиційного ринку;
- формування єдиної комплексної державної експортної політики (це створить умови для утворення у зовнішній торгівлі позитивного сальдо, зменшить ризики, пов'язані з експортом товарів українського походження, ство-

рять передумови для збільшення обсягів прибутку вітчизняних виробників і надходжень до державного бюджету, дасть змогу оптимізувати умови використання бюджетних форм підтримки національних виробників та експортерів);

- впровадження сучасних інноваційних промислових технологій (використання потенціалу України із розширення середньотехнологічних виробництв; оптимізація програм розвитку промисловості та її галузей із забезпеченням комплексного вирішення ключових питань інноваційного розвитку й формування вищих технологічних укладів);

- формування інноваційної інфраструктури та системи трансферу технологій (Державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009–2013 роки [7]; Державна цільова програма розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки [8]; розвиток інноваційної інфраструктури для підтримки малого інноваційного бізнесу; утворення за участю великих корпоративних структур базових центрів передачі технологій для малих підприємств);

- розвиток системи управління інтелектуальною власністю (забезпечення організації реєстрації технологій, нових видів техніки і матеріалів як їх складових, сприяння їх подальшій комерціалізації та використанню в господарському обігу; узагальнення та систематизація науково-технічної й економічної інформації, зокрема патентної і патентно-ліцензійної, з метою прогнозування інноваційного розвитку економіки за видами економічної діяльності та підготовки пропозицій щодо визначення пріоритетних напрямів розвитку інноваційної діяльності (у рамках Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики й моніторингу стану інноваційного розвитку економіки); стимулювання попиту на інновації (забезпечення виконання Угоди між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво; сприяння розвитку двостороннього й багатостороннього міжнародного науково-технічного співробітництва [4]);

- інтеграція науково-технологічного потенціалу України у світове господарство.

Перехід економіки на інноваційний шлях розвитку забезпечується інституційними перетвореннями промислового комплексу. Передбачається формування інституційного складу, який стимулюватиме підприємницьку активність, прискорення промислового розвитку на засадах структурно-інноваційних перетворень, розвиток сучасної промислової інфраструктури й повноцінного ринкового середовища. Основні напрями інституційних перетворень такі [6]:

- розширення мережі та сфер діяльності малих підприємств, підтримка промислового підприємництва;

- створення умов для налагодження ефективної взаємодії великого, середнього й малого бізнесу, насамперед у наукоємних секторах;

- створення макротехнологічних виробництв із замкненими циклами за пріоритетами інноваційного розвитку;

- оптимізація регіональних промислових комплексів і виробничих потужностей підприємств; створення регіональних промислових кластерів; поліпшення коопераційних зв'язків;
- удосконалення системи соціальних гарантій, екологічної безпеки й умов праці робітникам промисловості;
- завершення широкомасштабної приватизації, оптимізація відносин власності, здійснення приватизації об'єктів, віднесених Державною програмою приватизації до групи Г, за індивідуальними планами, шляхом продажу контрольних пакетів акцій і залучення коштів, отриманих від приватизації державного майна, на інноваційне інвестування й модернізацію промислових підприємств;
- розвиток промислової інфраструктури, передусім систем транспорту, зв'язку, інформатизації, науково-технічного забезпечення, сервісного обслуговування;
- подальша реструктуризація підприємств, утворення транснаціональних компаній, промислово-фінансових груп і холдингових компаній, технополісів, бізнес-інкубаторів, мережних структур.

З цією метою на сучасному етапі перетворень в усіх сферах соціально-економічної діяльності необхідне формування відповідних суспільних інститутів. Інституалізацію можна розглядати як процес формування дієвих механізмів узгодження національних і регіональних інтересів з метою стабілізації соціально-економічної ситуації в країні. Основні засади інституалізації регіональної політики представлено у табл. 1.

Таблиця 1. Основні засади інституалізації регіональної політики*

Завдання	Засоби досягнення
сприяти формуванню раціональної структури об'єктів державної власності у промисловості	постійний моніторинг та аналіз стану об'єктів державної власності у галузях промисловості; підвищення ефективності використання об'єктів державної власності у галузях промисловості
сприяти ефективному управлінню державною власністю у промисловості	підвищення ефективності управління державними корпоративними правами у промисловості

* складено на підставі [6].

Інституційне забезпечення сталого регіонального розвитку повинно включати співпрацю державних і приватних структур. Координація їх діяльності відбуватиметься з урахуванням специфіки функціонування галузі та налагодження нових форм регіонального співробітництва.

Підвищення ролі держави у проведенні промислової політики буде забезпечуватися переважно шляхом використання економічних методів регулювання, властивих ринковій економіці, вдосконалення нормативно-правового забезпечення розвитку промисловості. Стратегія інституційних перетворень у промисловості повинна узгоджуватися з інтеграційними процесами – набуттям Україною членства в ЄС, вступом до СОТ, розвитком економічних відносин в межах країн СНД. Прискорення інституційних перетворень дасть змогу вдосконалити механізми ринкової самоорганізації промисловості та створити ієрархічну інституційну систему, здатну забезпечувати ефективне державне регулювання розвитку промисловості на всіх етапах інноваційно-інвестиційного циклу в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів [6].

Для реалізації пріоритетних інвестиційних проєктів у промисловості, поряд із міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, які є реалізаторами державної промислової політики, необхідною є також робота у цьому напрямку регіональних органів управління. За рахунок налагодженої співпраці та визначення нових форм і методів регіонального співробітництва виникне можливість підвищити ефективність бюджетних ресурсів, спрямованих на інвестиційну підтримку промислових підприємств. Можливості регіонального співробітництва сприяють інвестиційній підтримці регіональних програм, реалізація яких є взаємовигідною для окремих адміністративно-територіальних одиниць. Можливості об'єднання бюджетних ресурсів дозволяють фінансово забезпечити реалізацію великих за обсягами проєктів. Крім того, такий підхід допускає реалізацію пілотних проєктів у тій галузі промисловості, розвиток якої був би пріоритетним на території кількох адміністративних одиниць. Ефективним напрямком такої співпраці є створення системи інвестиційних банків.

Для забезпечення можливості концентрації капіталу доцільним також видається залучення додаткових фінансових ресурсів за рахунок отримання зовнішньої допомоги від міжнародних організацій. При цьому, при втіленні завдань регіональної політики органам місцевого самоврядування слід враховувати стратегію діяльності таких організацій, напрямки та критерії інвестування, а також їхні інтереси від надання фінансової підтримки тій чи іншій галузі на території України. Слід зауважити, що в даному випадку такі державні організації є швидше координаторами інвестиційних процесів, а основна роль у реалізації фінансових проєктів підтримки розвитку території відводиться все ж таки органам місцевого самоврядування, які, у свою чергу, потребують нових підходів в організації власної діяльності. Вони можуть передбачати як створення нових структур (екстенсивний метод), так і доповнення новим переліком функцій уже існуючих інститутів (інтенсивний метод). У сучасних умовах більш прийнятним є другий метод організації управління промислового розвитку, який би визначав грошові потоки для інвестиційної підтримки пріоритетних виробництв даної території, тобто:

- реалізація інвестиційної політики в регіоні: формування мети, завдань і визначення методів їх досягнення;

- розподіл коштів на інвестиційну підтримку, контроль надходжень і спрямування грошових потоків на реалізацію державних проєктів підтримки промислових галузей, підтримка промислових потужностей регіону за рахунок власних дохідних джерел органів місцевого самоврядування (ОМС);

- надання методичної допомоги органам місцевої влади щодо формування інвестиційного середовища адміністративно-територіального комплексу (в т.ч. визначення спільних засад фінансування пріоритетних проєктів шляхом трансфертної передачі коштів (рис. 1)).

Згідно з положеннями Бюджетного кодексу [2], для реалізації спільних інвестиційних проєктів бюджетні кошти у вигляді субвенції можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами у випадку потреби фінансового забезпечення розвитку підприємств пріоритетної галузі промислового комплексу регіону можуть пере-

даватись у вигляді субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування та, відповідно, субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків їх діяльності.

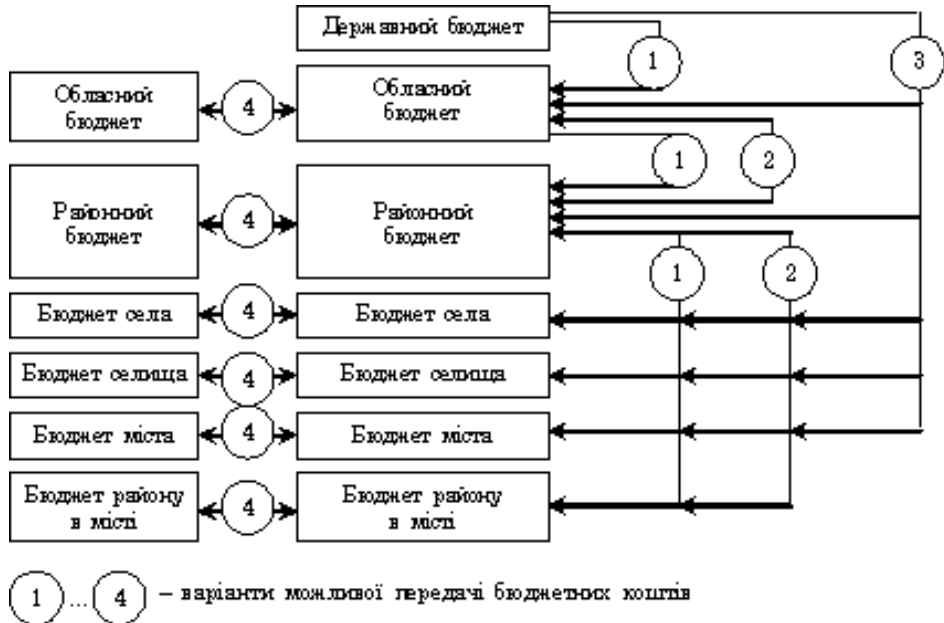

Рис. 1. Передача міжбюджетних трансфертів (субвенцій) між окремими місцевими бюджетами, авторська розробка

Субвенція на виконання інвестиційних програм (проектів) – це міжбюджетний трансферт для використання на фінансування комплексу заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції [3]. Умови надання таких субвенцій визначаються на договірних засадах між надавачем субвенції та її отримувачем на підставі рішень відповідних рад. Однією з умов отримання субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів) є участь бюджету отримувача субвенції у спільному фінансуванні інвестиційного проекту. Субвенція на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування надається з одного бюджету іншому для компенсації відповідних видатків [2].

Субвенції, що спрямовуються на виконання власних повноважень ОМС, здійснюються за рахунок другого кошика доходів місцевих бюджетів, тобто за рахунок доходів, які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. Субвенції, що передбачають фінансове забезпечення делегованих повноважень ОМС, здійснюються за рахунок першого кошика доходів

місцевих бюджетів, тобто за рахунок доходів, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Можливість об'єднання на договірних засадах коштів відповідного місцевого бюджету та інших місцевих бюджетів для виконання спільних проектів або вирішення інших питань, що стосуються спільних інтересів територіальних громад, належить до власних (самоврядних) повноважень сільських, селищних, міських рад [3] і фінансується за рахунок доходів другого кошика місцевих бюджетів. Слід зазначити, що інвестиційні субвенції є надходженнями бюджету розвитку спеціального фонду відповідних місцевих бюджетів.

Одним з варіантів фінансового забезпечення соціально-економічних проектів розвитку територій є використання коштів обласних і районних рад, які залучені з місцевих бюджетів на цю мету [2]. Слід враховувати також можливість використання бюджетних коштів, переданих із сільських, селищних, міських бюджетів (у випадку профіциту) до районних бюджетів. У цьому випадку необхідне рішення районної ради щодо напрямків використання отриманих таким чином коштів.

Представлені варіанти фінансового забезпечення інвестиційних проектів, які забезпечують підтримку виробничих галузей економіки адміністративно-територіальної одиниці за рахунок міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами, реалізовуватимуться на засадах економічної ефективності. Це передбачає досягнення цілей інвестиційної програми (проекту) із залученням мінімального обсягу бюджетних коштів на її виконання.

Територіальні громади сіл, селищ, міст не лише можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів, а й створювати для цього відповідні органи і служби [1]. Таким чином, співпраця відповідних органів місцевого самоврядування передбачає можливість створення нових інституційних структур у сфері управління регіональним розвитком. Інституалізація регіональної політики за рахунок удосконалення організаційної структури управління розвитком регіону сприятиме розробці проектів інвестиційної підтримки галузей промислового комплексу; вибору тих суспільних інститутів, які в змозі задовільнити потребу в їх реалізації та запропонувати варіанти фінансування та інвесторів (табл. 2).

Висновки. Діяльність інститутів фінансової підтримки за такого підходу потребує доповнення окремими елементами інвестиційної інфраструктури: регіональними центрами інвестиційної політики, інвестиційними радами при органах місцевого самоврядування обласного, районного й місцевого рівнів, експертними радами при облдержадміністраціях. За рахунок удосконалення організаційної структури управління інвестиційними процесами в регіоні у напрямку спрямування грошових потоків для фінансової підтримки галузей промислового комплексу доцільним є також розвиток і міжрегіонального співробітництва. За рахунок запропонованої спільної організаційної структури управління, що визначена інвестиційними інститутами, в регіонах створюються нові можливості для розширення виробничої кооперації підприємств, які працюють у пріоритетних (та споріднених з ними) галузях промисловості і розташовані у межах однієї або кількох адміністративно-територіальних одиниць. Це сприятиме інтеграції України до ЄС та реалізації нових економічних

Таблиця 2. Участь інституційних структур у фінансово-інвестиційній політиці регіону з метою активізації процесів розвитку виробничих галузей економіки*

№	Інституційні структури	Функції
1.	Інвестиційна рада (в складі облдержадміністрації), регіональні центри інноваційного розвитку, утворені науково-виробничо-інноваційно-інвестиційними комплексами у ВНЗ, структурні підрозділи некомерційного партнерства (за підтримки ОМС, ВНЗ)	Розробка проектів інвестиційної підтримки виробничої галузі та визначення її її форми, розвиток якої для даного регіону являється найбільш пріоритетною (наприклад, сільськогосподарське машинобудування для аграрних регіонів)
2.	ОМС, регіональні центри інноваційного розвитку, структурні підрозділи некомерційного партнерства (за підтримки ОМС, ВНЗ), громадська рада і комітет	Уточнення варіантів розвитку виробничої галузі із стратегією розвитку регіону в цілому, розробка напрямків економічної, екологічної, соціальної забезпеченості територіального розвитку при визначенні однієї з форм промислового розвитку (наприклад, сільськогосподарського виду машинобудування в машинобудівній галузі загалом), міжрегіональна координація
3.	Зовнішня (міжнародні фонди підтримки та банок), внутрішня (ОМС, суб'єкти господарської діяльності, банків), комерційна спеціалізована банківська інноваційна установи, венчурні фонди інвестування інноваційної діяльності	Вибір реалізаторів інвесторів
	Державні підприємств-базисні структури, господарські товариства, державні структури, промислові структури (технопарки, наукові парки), за участі яких створюються базисні центри передачі технологій	суб'єкти господарської діяльності
4.	ОМС, регіональні центри інноваційного розвитку, утворені науково-виробничо-інноваційно-інвестиційні комплекси у ВНЗ, утворені технополісами на базі підтримки інноваційного підприємства	Розробка регіональних пільгових програм підтримки однієї з форм розвитку виробничої галузі
5.	Малі підприємства області (за рахунок бюджетних коштів), базисні центри передачі технологій для малих підприємств, утворені за участю великих корпораційних структур, інноваційно-технологічні кластери (за участі науково-дослідницьких організацій, малих і середніх підприємств, центрів трансферу технологій)	Реалізація регіональних пільгових програм за рахунок бюджетних коштів
6.	ОМС, регіональні центри інноваційного розвитку, структурні підрозділи, утворені за участі регіональних центрів інноваційного розвитку для проведення моніторингу результатів наукових досліджень	Конкретної вибір інвестиційних проектів, якщо галузь потребує бюджетної підтримки, проведення експертних інноваційних, науково-технологічних проектів
7.	ОМС, області центри інформатизації на базі індув'як інноваційно-аналітичних бізнес-центрів європейського типу, регіональні контактні відділи із співпраці з іншими країнами, створеної інноваційної платформи International Zone для прямих інвестування без діючих про інноваційні проекти регіона до підтримки системи країн-членів ЄС	Пощук і вибір інвесторів, інформаційно-консультативної служби інноваційно-інвестиційного проекту

* розроблено на підставі [5-8, 12].

відносин для розвитку співробітництва в межах регіональних інститутів Європи.

Доцільним є створення в структурі управлінських інституцій міжрегіонального центру сприяння стабілізації галузевого розвитку. Функціонально така інституційна структура взаємодіятиме з органами місцевого самоврядування областей, а також встановлюватиме і підтримуватиме контакти з державними, фінансовими, банківськими, промисловими й виробничими організаціями регіону. За цієї умови доцільною є організація діяльності щодо управління спільними підприємствами, які перебувають у власності кількох територіальних громад. Так, створення одного виробничого підприємства за рахунок коштів окремих місцевих бюджетів забезпечуватиме потребу кількох адміністративно-територіальних одиниць в його продукції. Наприклад, співпраця ОМС аграрних територій зумовлює потребу у створенні машинобудівного заводу, що спеціалізуватиметься на виготовленні сільськогосподарської техніки.

Таким чином, координація роботи галузевих департаментів міст обласного значення, фінансових управлінь і підрозділів, а також налагодження нових форм співпраці на регіональному й міжрегіональному рівнях у сфері забезпечення сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць сприятиме ефективній реалізації державної регіональної політики. Зазначеної мети можна досягти екстенсивним або інтенсивним методом за рахунок процесів інституалізації у сфері впровадження політики регіонального розвитку пріоритетних галузей промислового комплексу регіону.

1. Конституція України від 28.07.1996 // zakon1.rada.gov.ua.
2. Бюджетний кодекс від 8.07.2010 №2456-VI // zakon1.rada.gov.ua.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР із змінами і доповненнями // zakon1.rada.gov.ua.
4. Про ратифікацію Угоди про відновлення Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво: Закон України від 1.07.2004 №1964-IV // zakon1.rada.gov.ua.
5. Про затвердження Концепції регіональної політики: Указ Президента України від 25.05.2001 №341/2001 // zakon1.rada.gov.ua.
6. Про затвердження Державної програми розвитку промисловості на 2003–2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2003 №1174 // zakon1.rada.gov.ua.
7. Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009–2013 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 №447 // zakon1.rada.gov.ua.
8. Про затвердження Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки: Постанова Кабінету Міністрів України від 7.05.2008 №439 // zakon1.rada.gov.ua.
9. Адміністративно-територіальний устрій та сталий розвиток регіону (концептуальні основи та методологія): Монографія / В.М. Бабаєв, Л.Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ та ін. – Харків: НТУ «ХП», 2006. – 316 с.
10. Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств: Монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, О.Й. Вівчар, Л.І. Мельник; За наук. ред. проф., д-ра екон. наук О.Є. Кузьміна. – Стрий: Укрпол, 2005. – 250 с.
11. *Бойко Є.І., Горин М.П.* Проблеми та напрями активації розвитку промислового виробництва регіону: Монографія / За ред. Є.І. Бойко. – Львів: Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2008. – 56 с.

12. Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2010 рік: Проект Постанови про прийняття за основу проекту Закону України про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік // zakon1.rada.gov.ua.

13. Інноваційна складова економічного розвитку: Монографія / Відп. ред. Л.К. Безчасний. – К.: Інститут економіки НАН України, 2002. – 262 с.

14. *Крунка М.І.* Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів: Вид. центр Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2001. – 608 с.

15. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети: Монографія / За ред. М.І. Долішнього. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.

16. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: Монографія / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.

Стаття надійшла до редакції 23.08.2010.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-66

Маркетинг для магістрів: Навч. посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. М.М. Єромошенка, д.е.н., доц. С.А. Єрохіна: В 2-х т. – Т. 1. – К.: Національна академія управління, 2007. – 604 с.; Т. 2. – К.: Національна академія управління, 2007. – 544 с. Ціна без доставки за 1 том – 45 грн.; за 2 тома – 90 грн.

У навчальному посібнику в концентрованому вигляді викладено зміст усіх нормативних дисциплін по спеціальності «Маркетинг». По кожній з дисциплін базового курсу пропонуються контрольні питання, тести, глосарій і література.

Для викладачів, майбутніх бакалаврів і магістрів, аспірантів, маркетологів-практиків, наукових працівників, а також для всіх, хто цікавиться сучасними технологіями маркетингу.

Зміст

Том 1

- Розділ 1.** Маркетинговий менеджмент
- Розділ 2.** Маркетингові дослідження
- Розділ 3.** Товарознавство
- Розділ 4.** Стандартизація і сертифікація продукції та послуг
- Розділ 5.** Поведінка споживача
- Розділ 6.** Логістика
- Розділ 7.** Маркетингова товарна політика
- Розділ 8.** Товарна інноваційна політика
- Розділ 9.** Маркетингова політика розподілу
- Розділ 10.** Інфраструктура товарного ринку
- Розділ 11.** Промисловий маркетинг

Том 2

- Розділ 12.** Інформаційний маркетинг
- Розділ 13.** Маркетинг у банку
- Розділ 14.** Маркетинг послуг
- Розділ 15.** Інформаційні технології в маркетингу
- Розділ 16.** Міжнародний маркетинг
- Розділ 17.** Кон'юнктура світових товарних ринків
- Розділ 18.** Маркетингова цінова політика
- Розділ 19.** Маркетингова політика комунікацій
- Розділ 20.** Рекламний менеджмент
- Розділ 21.** Стратегічний маркетинг
- Розділ 22.** Комерційна діяльність посередницьких організацій
- Розділ 23.** Маркетинг персоналу